

Gergely Katalin

A foglalkoztató társadalombiztosítási kifizetőhelyi feladatainak rendezése – a biztosított részére járó ellátás kifizetése

DOI: <https://doi.org/10.15170/PMJK.2025.1-2.4>

Absztrakt

A tanulmány célja bemutatni, hogy egy társadalombiztosítási kifizetőhelyként működő foglalkoztató fizetéseképtelensége, munkajogi és társadalombiztosítási kötelezettségeinek megsértése társadalombiztosítási szempontból milyen veszélyeket hordoz magában. Továbbá a tanulmány részletesen kifejti azt a jogi hiátust, miszerint jogalkotással lenne kezelhető, ha a társadalombiztosítási kifizetőhely kötelezettségeinek nem tesz eleget és majd a hatóság hosszas eljárása során megszünteti e minőségét, akkor visszamenőleg is indokolt legyen az ellátások kifizetésének teljesítésének vizsgálata és ennek elmaradása esetén a törvény alapján történő kifizetés a (volt) biztosítottak részére. De lege ferenda javaslattal él a tanulmány a megfelelő eljárás megvalósítása céljából, amely a biztosítottak érdekét és jogait szolgálná.

Kulcsszavak

társadalombiztosítási kifizetőhely, biztosított, a társadalombiztosítás pénzügyi ellátásai, baleseti táppénz

A tanulmány aktualitását adja, hogy a nyár folyamán – sajtóhírek szerint – egy foglalkoztató nem csupán a munkabérfizetési kötelezettségének nem tett eleget,¹ hanem mint utóbb kiderült, társadalombiztosítási kifizetőhelyként sem teljesítette feladatait. Ebből adódóan igen kiszolgáltatott helyzetbe kerültek az ellátásra egyébként jogosultak és megélhetésük is veszélybe került a hónapokig fennálló állapot miatt. E szituáció kapcsán jogosan merül fel a kérdés, hogy miként fordulhat ez elő és milyen gyorsan orvosolható a helyzet a hatályos jogszabályi környezet alapján.

1. A társadalombiztosítási kifizetőhelyek létrejötte és szerepe

A társadalombiztosítási kifizetőhelyek létrejötte az 1950-es évekre nyúlik vissza. Ekkoriban központosították ugyanis a társadalombiztosítás intézményrendszerét, majd a centralizált feladatok és a megnövekedett ügyteher miatt a központosított ügyintézés megszüntetését kezdeményezték. Ezért üzemi kifizetőhelyeket kellett létesíteni a 100 főt, vagy annál több dolgozót foglalkoztató vállalatoknál és hivataloknál. A kifizetőhelyek elsőként a betegségbiztosítással összefüggő ügyviteli feladatokat látták el, majd a családi pótlék intézése, később pedig a gyermekgondozási segély megállapításának és folyósításának feladata is hozzájuk tartozott. Akkoriban a kifizetőhelyeknél jogorvoslati hatáskörrel rendelkező társadalombiztosítási tanácsokat is

¹ <https://merce.hu/2025/07/19/gyongyostarjan-tuntetes-giovenzana-dolgozok-csalas-ggspace/> (2025. 09. 10.)

alakítottak. A kifizetőhelyek működésének költségei már ebben az időben is a munkáltatókat terhelték, így a társadalombiztosítási igazgatás jelentős anyagi megtakarítást ért el. Másfelől a munkavállalók helyben, gyorsan intézhették ellátásokkal kapcsolatos ügyeiket.²

Bevezetésük óta a társadalombiztosítási kifizetőhelyek szerepe változatlan. A kifizetőhelyek továbbra is a társadalombiztosítási igazgatásban látnak el jelentős szerepet azért, hogy a legalább 100 főt foglalkoztató munkáltatóknál az egyébként illetékes egészségbiztosítási szerv több feladatát is ellátják.

Főszabály szerint az egészségbiztosítás pénzbeli és baleseti ellátásaival kapcsolatos feladatokat a munkáltató székhelye, egyes esetekben a jogosult lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatal egészségbiztosítási főosztálya látja el. Azonban a társadalombiztosítási kifizetőhelyet létesíteni köteles foglalkoztató foglalkoztatottjai részére saját költségén gondoskodik ezen feladatok ellátásáról. Azaz a munkáltató maga köteles a pénzbeli ellátásokkal (pl.: táppénz) kapcsolatos igényeket elbírálni, az ellátást megállapítani és folyósítani.³

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és a társadalombiztosítás szerveinek állami felügyeletéről szóló 1998. évi XXXIX. törvény (a továbbiakban: Tb. felügyeleti tv.) a társadalombiztosítás két nagy alapjának, a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapnak (a továbbiakban: E. Alap) az alapvető működtetési, felelősségi kérdéseit volt hivatott tisztázni, és emellett – az említett történelmi hagyományokat átvéve – tartalmazta a társadalombiztosítási kifizetőhelyekre vonatkozó rendelkezéseket. A Tb. felügyeleti tv. rendezi ma is a társadalombiztosítási kifizetőhelyek létesítésére, megszüntetésére, működésére, valamint feladatellátására vonatkozó főbb rendelkezéseket. E mellett a konkrét feladatellátáshoz kapcsolódóan a *kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény* (a továbbiakban: Ebtv.) és a *kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet* (a továbbiakban: Ebtv. vhr.) tartalmaz rendelkezéseket. Továbbá a Magyar Államkincstár (MÁK) rendszeresen tesz közzé a kifizetőhelyek részére tájékoztatókat, mintákat, illetve a jogszabályváltozásokról ismertetőket, abból a célból, hogy segítse a munkáltatók feladatvégzését és a kifizetőhelyi feladatellátás egységes legyen az ország területén.⁴

A társadalombiztosítási kifizetőhelyek ellátják a foglalkoztatónál felmerülő, pénzbeli egészségbiztosítási és baleseti táppénzzel kapcsolatos ügyeket. Ez a feladatszabás számos részkötelezettséggel jár: úgymint az ellátások iránti igények elbírálása, a megállapított ellátások folyósítása, e mellett továbbá számos adminisztratív előírásnak is kell eleget tenni (pl.: havi adatszolgáltatás, nyilvántartás vezetése), illetve elszámolási kötelezettség áll fenn az Egészségbiztosítási Alappal szemben. Mindennek a kifizetőhely fenntartója saját költségén, szakképzett alkalmazottakkal tesz eleget.⁵ A Tb. felügyeleti tv. alapján a társadalombiztosítási feladatok elvégzéséért a kifizetőhely

² Igazné Prónai Borbála: A kötelező társadalombiztosítás kialakulása, fejlődése Magyarországon Doktori (Ph.D) értekezés, Budapest, 2006, 63. o. (<https://mek.oszk.hu/08200/08281/08281.pdf>)

³ Kártyás Gábor: Társadalombiztosítási és szociális jog jegyzet, 2025. 09. 15., 28. o. (https://jak.ppke.hu/storage/tinymce/uploads/TB-es-szocialis-jog-jegyzet_2023.pdf?u=1bDGcU)

⁴ https://www.allamkincstar.gov.hu/egeszsegbiztositas/Tarsadalombiztositasi_kifizetohelyek (2025. 09.10.)

⁵ Tb. felügyeleti tv. 9. § (3) bekezdés

fenntartóját a biztosítási alapokból meghatározott mértékű költségtérítés illeti meg. Az Ebtv. vhr. rögzíti ennek mértékét, mely szerint a társadalombiztosítási feladatok elvégzéséért a kifizetőhelyet az általa megállapított és folyósított egészségbiztosítási pénzbeli ellátások és baleseti táppénz 1 százalékának megfelelő összegű költségtérítés illeti meg havonta.⁶

A fentieket érdemes összevetni a *társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény* (a továbbiakban: Tb.) alapveti rendelkezéseivel. A Tb. az alapelvek között rögzíti az állami feladatellátás elvét, és tartalmazza, hogy az állam gondoskodik a társadalombiztosítási rendszer működéséről. Ennek ellenére a kifizetőhelyek jelentős mennyiségű társadalombiztosítási feladatot látnak el, számuk 2020-ban 4 744 volt,⁷ 2025-ben 5000 és 6000 közé tehető, megközelítőleg az összes biztosított 60 százalékának intézik az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaival kapcsolatos feladatokat, illetve ellátják a biztosítottak balesetével kapcsolatos társadalombiztosítási teendőket is.⁸

A számok nagyságrendjéből is lehet következtetni arra, hogy nem feltétlenül izolált eset lehet, ha a társadalombiztosítási kifizetőhely mulasztást követ el, ahogy ez elő is fordult egy – a bevezetőben már jelzett – Magyarországon letelepedett, több telephellyel is rendelkező munkáltató esetében.

2. A társadalombiztosítási kifizetőhelyek létesítése és megszüntetése

Társadalombiztosítási kifizetőhely létrehozására egyrészt sor kerülhet kötelező jelleggel, másrészt a foglalkoztató önkéntes elhatározásából.

Az irányadó szabályozás alapján minden munkáltató, amely legalább 100 fő pénzbeli egészségbiztosítási ellátásra jogosult személyt foglalkoztat, köteles gondoskodni törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott társadalombiztosítási és egyéb feladatok ellátásáról, ennek érdekében pedig társadalombiztosítási kifizetőhelyet hoz létre.⁹ A Tb. felügyeleti tv. azt is kimondja, hogy a munkáltató akkor köteles kezdeményezni a kormányhivatalnál a kifizetőhelyként történő nyilvántartásba vételét, ha a pénzbeli egészségbiztosítási ellátásra jogosult foglalkoztatottak létszáma tartósan – legalább hat egymás követő hónapban – haladja meg a 100 főt. Abban az esetben, ha e kötelezettségének nem tesz eleget, az Ebtv. 80. § (6) bekezdése szerinti mulasztási bírság fizetésére kötelezhető.¹⁰ A mulasztási bírság összege – az elkövetett mulasztással arányosan – 10 ezertől 1 millió forintig terjedhet.

A kifizetőhelyek megszűnéséről, megszüntetéséről is rendelkezik a vonatkozó jogszabály. Abban az esetben,

- ha a kifizetőhelyet fenntartó foglalkoztató által foglalkoztatott, pénzbeli egészségbiztosítási ellátásra jogosult biztosítottak létszáma tartósan – legalább hat egymást követő hónapban – 100 fő alá csökken, valamint

⁶ Ebtv. vhr. 38/A. § (1) bekezdés

⁷ NEAK Statisztikai Évkönyv 2020 V. pont 1.1. alpont
<https://site.neak.gov.hu/statisztika/2020/html/hun/A2.html> (2025. 09.26.)

⁸ <https://adopraxis.hu/cikk/hibak-a-tb-kifizetohelyek-ellenorzesekor> (2025. 09.26.)

⁹ Tb. felügyeleti tv. 9. § (1) bekezdés

¹⁰ Tb. felügyeleti tv. 9. § (1) bekezdés

- ha a foglalkoztató önkéntes elhatározásából a kormányhivatallal kötött megállapodását fel kívánja mondani,

a kifizetőhely elektronikus úton kezdeményezi a kifizetőhely megszüntetését.¹¹

Továbbá, ha a kifizetőhely létrehozása és fenntartása kötelező, azonban a kormányhivatal megállapítja, hogy a kifizetőhely törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott társadalombiztosítási és egyéb feladatai ellátására nem képes, a kifizetőhelyet határozattal megszünteti. Ilyen oknak minősül különösen, ha a kifizetőhely az elérhetőségein nem elérhető, illetve, ha a kifizetőhely gazdálkodási körülményeiből megalapozottan feltehető, hogy a társadalombiztosítási feladatok általa történő további ellátása a biztosítottak részére járó pénzbeli egészségbiztosítási ellátások és a baleseti táppénz kifizetését veszélyeztetné.¹²

Közös rendelkezés, hogy megszűnés esetén a kormányhivatal a kifizetőhelynél záró ellenőrzést tart, amelynek során a kormányhivatal a kifizetőhelytől átveszi azon biztosítottak kifizetőhelyi feladatellátás során keletkezett iratanyagát, akik részére a kifizetőhely a megszűnése időpontjában pénzbeli egészségbiztosítási ellátást vagy baleseti táppénzt folyósított. Az ellátásokat a kifizetőhely megszűnését követő naptól az egészségbiztosító folyósítja tovább.¹³

E ponton jelezni szükséges, hogy a jogszabályból hiányzik arra vonatkozóan előírás, hogy ha a kifizetőhely nem teljesítette feladatait, és ezért a biztosítottak ellátás nélkül maradtak, az elmaradt ellátások folyósítása iránt a kormányhivatal késedelem nélkül intézkedik. Mint ahogy a fentiekből látható a kormányhivatal kizárólag a megszűnés időpontjától veszi át a feladatellátását, ugyanakkor előfordulhat olyan eset, ahol a megszűnés időpontja előtt már nem folyósított ellátásokat is az egészségbiztosítónak kellene kifizetnie a biztosítottak részére (függetlenül, hogy azt megtérítette a foglalkoztatónak vagy sem). A MÁK kifizetőhelyek részére közzétett tájékoztatójában jelzi, hogy a gazdálkodási és/vagy pénzügyi problémák felmerülése esetén – a „Bejelentés társadalombiztosítási kifizetőhely működésével összefüggésben” elnevezésű elektronikus űrlap kitöltésével és beküldésével – értesíteni kell a kormányhivatalt annak érdekében, hogy az ellátásban részesülő személyek részére mindenképpen garantálva legyen az őket megillető ellátáshoz való hozzáférés. A tájékoztató szerint ilyen esetekben elképzelhető, hogy a kormányhivatal ideiglenesen átveszi az ellátások folyósításával kapcsolatos feladatokat, vagy akár – indokoltság esetén – a kifizetőhely megszüntetésre kerül. Azonban ezen eljáráshoz *jóhiszemű és előrelátó foglalkoztatói attitűdre van szükség*, illetve *a törvényi rendelkezésekből ezen eljárás nem következik*, azaz ez egy kvázi egy „tájékoztatón alapuló szokásjog”.

3. A társadalombiztosítási kifizetőhely feladata

A Tb. felügyeleti tv. szerint a kifizetőhelyeknek a vonatkozó jogszabályok szerinti a „társadalombiztosítási és egyéb feladatok” ellátásáról kell gondoskodnia, majd

¹¹ Tb. felügyeleti tv. 9. § (13) bekezdés

¹² Tb. felügyeleti tv. 9. § (14) bekezdés

¹³ Tb. felügyeleti tv. 9. § (15) bekezdés

a törvény több helyen a pénzbeli egészségbiztosítási ellátások és a baleseti táppénz vonatkozásában tartalmaz rendelkezéseket.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai az esetlegesen bekövetkező baleset, betegség, illetve gyermek születése esetén a biztosított keresetvesztését pótolják.

Keresőképtelenség esetén táppénz jár, és attól függően, hogy saját betegség vagy gyermek betegsége miatt nem tudja valaki munkáját ellátni táppénzt, illetve gyermekápolási táppénzt (GYÁP) különböztetünk meg.¹⁴ A gyermek születése miatt kieső jövedelmet a csecsemőgondozási díj (CSED), illetve a gyermekgondozási díj (GYED) hivatott pótolni.¹⁵ A baleseti ellátás üzemi baleset vagy foglalkozási betegség esetén a kérelmező részére nyújtott egészségügyi ellátás, és a kifizetőhely a baleseti ellátások közül a baleseti táppénz megállapítására jogosult.¹⁶

A társadalombiztosítást terhelő ellátások, ellátási összegek a foglalkoztató részére kiutalásra kerülnek, azaz a foglalkoztató kvázi adminisztratív lebonyolítóként (szakértelemmel, adminisztrációval stb.) segíti a társadalombiztosítás működését. Amennyiben a foglalkoztató nem folyósítja az ellátásokat az arra jogosult foglalkoztatottaknak, úgy az illetékes kormányhivatal csak közérdekű bejelentés/panasz útján szerez tudomást arról, hogy jogsértés történik. Elgondolkodtató, hogy *az egészségbiztosítási szerv hivatalból nem észleli* az ehhez hasonló eseteket, *és nincs rendszerszintű mechanizmus az ellenőrzésre*. A kifizetőhelyek részére szóló tájékoztató is csupán „ad hoc” ellenőrzésekről tesz említést, illetve a megszűnés esetkörüire található a jogszabályban kötelező ellenőrzés.

Az egészségbiztosító a jelzés alapján a kifizetőhely működésének megszüntetésére irányuló eljárást megkezd, ugyanakkor az eljárás elhúzódhat, a Tb. felügyeleti tv. határidőt nem rögzít az eljárás kapcsán. A kifizetőhely megszűnését követő nappal az egészségbiztosító állapítja meg és folyósítja az ellátásokat.¹⁷

A jogszabályi környezetből nem következik és egzakt előírás hiányában nem egyértelmű, hogy a biztosítottak részére a kifizetőhely megszűnéséig nem folyósított ellátások mikor és milyen módon kerülnek kifizetésre.

Olyan esetekben, amikor a foglalkoztató nem tesz eleget munkabérfizetési kötelezettségének és kifizetőhelyi feladatellátásnak, felmerül fizetéseképtelenségi eljárás kezdeményezése (felszámolás vagy kénysztörölés), amely a Bérgarancia Alapból történő munkabér kielégítését is lehetővé teszi. Ez az – egyébként hosszadalmas – út ugyanakkor nem jelent megoldást a társadalombiztosítási ellátások esetében.¹⁸

¹⁴ Ebtv. 43. §, Ebtv. 44. § d)–e) pont

¹⁵ Ebtv. 40-42/G. §

¹⁶ Ebtv. 55. §

¹⁷ Tb. felügyeleti tv. 9. § (15) bekezdés

¹⁸ A Bérgarancia Alapról szóló 1994. évi LXVI. törvény 1. § „d) bértartozás:

da) a felszámolás vagy kénysztörölési eljárás alatt álló gazdálkodó szervezet - mint munkáltatót - terhelő, a Cstv. szerint felszámolási költségnek minősülő minden munkabértartozás, ideértve a betegszabadság időtartamára járó díjtartozást, valamint a munkaviszony megszűnésével összefüggésben járó, a Cstv. 57. § (3) bekezdése szerint elszámolható végkielégítéstartozást is;

db) az Are. tv. szerinti adósságrendezési eljárás alatt álló, az Are. tv. 5. § 19. pontjában felsorolt adós egyéni vállalkozót - mint munkáltatót - a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) alapján terhelő munkabértartozás, végkielégítés-tartozás, valamint a betegszabadság időtartamára fizetendő díjtartozás”

Továbbá ezzel összefüggésben megemlítendő, hogy a *csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény* 57. § (2) bekezdése rögzíti a felszámolási költségeit, amik a kielégítési sorrendben az első helyen állnak. Ezek közé tartozik az adóst terhelő *munkabér és egyéb bérjellegű juttatások*. Azonban az egyéb bér jellegű juttatások között nem szerepel az „*adós által folyósított társadalombiztosítási ellátások*” megjelölés, és ez a bérjellegű juttatások fogalmába nehezen érthető bele.

Vagyis kérdéses, hogy a társadalombiztosítási ellátások ki nem fizetésére a fizetéseképtelenségi eljárás megoldást nyújt-e, illetve annak elhúzódó időtartama is problémás.

4. Konklúzió a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján a konkrét esetben

4.1. TB-kifizetőhelyek

A Tb. felügyeleti tv. szerint az ellátásokat „*a kifizetőhely megszűnését követő naptól az egészségbiztosító folyósítja tovább*”, amely rendelkezés – ahogy arra fentebb már utaltunk – nem fedi le a kívánt intézkedéseket. Ugyanis a kormányhivatalnak nem csupán a megszűnés napját követő naptól kellene a konkrét esetben az ellátásokat folyósítani, hanem azt is vizsgálnia kellene, hogy a TB kifizetőhely eleget tett-e a megszűnés időpontjáig valamennyi ellátás-folyósítási kötelezettségének, és ha nem, akkor a megszűnés időpontja előtt már nem folyósított ellátásokat is az egészségbiztosítónak kellene kifizetnie a biztosítottak részére.

Továbbá aggályos, hogy Tb. felügyeleti tv. nem tartalmaz ügyintézési határidőket, így az általános eljárási szabályok irányadóak: automatikus döntéshozatal esetén huszonnégy óra, sommás eljárásban nyolc nap, teljes eljárásban hatvan nap.¹⁹ Holott jelen esetben azonnali, haladéktalan ügyintézésre kellene, hogy sor kerüljön, és nem az ügy eldöntéséhez szükséges tények rendelkezésétől kellene hogy függővé váljon az ügyintézési határidő.

A Tb. felügyeleti tv. hatályos rendelkezései olyan helyzetet szabályoznak, amely „egy jövőbeli feladatellátási képesség elvesztését vizionálja”, nem pedig egy már hónapok óta feladatait el nem látó TB-kifizetőhely esetére nyújtanak megoldást. Az érintettek részére pedig valószínűleg „sovány vigasz”, hogy az Ebtv. szerint – az Art.²⁰-ban meghatározott késedelmi pótlékkal azonos mértékű – késedelmi kamat jár a nem folyósított pénzbeli ellátások után.²¹

Érdemes megjegyezni, hogy – a Magyarország által nem ratifikált – 102. sz. ILO egyezmény²² 71. cikk 3. pontja rögzíti, hogy a tagállam köteles vállalni az általános felelősséget a jelen Egyezmény keretében nyújtott összes ellátás megfelelő teljesítéséért, és az ennek érdekében hozott minden szükséges intézkedéséért. Továbbá az Egyezmény 72. cikke rendelkezik azon esetkörrel, amikor az igazgatást nem az állami hatóságok ellenőrzése alatt álló intézmény vagy kormányzati hivatal végzi, e körben az Egyezmény rögzíti, hogy az állam ekkor is köteles általános felelősséget vállalni az Egyezmény végrehajtásában közreműködő intézmények és szolgálatok megfelelő igazgatásért.

¹⁹ Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 50. §

²⁰ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény

²¹ Ebtv. 69. §

²² A társadalombiztosítás minimális normáiról szóló 102. sz. Egyezmény

Összevetve e nemzetközi normát a Tb. felügyeleti tv. rendelkezéseivel, nevezetesen, hogy „a foglalkoztató, mint a kifizetőhely fenntartója teljes anyagi felelősséggel tartozik az ellátás iránti kérelmek jogszerű elbírálásáért” és „a kifizetett ellátásokért, és a jogalap nélkül folyósított ellátást a foglalkoztató köteles megtéríteni, ha az ellátás jogalap nélküli megállapítása, illetve folyósítása neki felróható”²³, az a következtetés vonható le, hogy az állam (a társadalombiztosítási rendszer) kivonja magát a felelősség alól, és azt teljes egészében a foglalkoztatóra telepíti.

4.2. A biztosítottak helyzete

Érdemes részleteiben vizsgálni a biztosítottak helyzetét a felmerülő esetben. A Tbj. szerint a munkaviszonyban álló személy biztosítottnak minősül, és így a társadalombiztosítás valamennyi ellátása megilleti.²⁴ A biztosítottak megkülönböztetés nélkül jogosultak az ellátások igénybevételére, valamennyi ellátás tekintetében azonos jogosultságok illetik meg őket, azzal természetesen, hogy a pénzbeli ellátások összege a járulékalapot képező jövedelem arányában kerül megállapításra.²⁵ A társadalombiztosítási ellátások célja, hogy a kieső jövedelmet pótolják, és – rendeltetésük szerint – rövidebb vagy hosszabb ideig szolgálják a biztosított (volt biztosított) megélhetését. Említést érdemel, hogy egyes ellátások (például a nyugdíj) esetén előleget állapítanak meg, hogy a biztosított (volt biztosított) megélhetése garantált legyen.

A biztosított pénzbeli ellátások iránti igényét minden esetben a foglalkoztatójához nyújtja be. Amennyiben a foglalkoztató nem társadalombiztosítási kifizetőhely, úgy az igényt továbbítja a székhely szerint illetékes kormányhivatal Egészségbiztosítási Főosztálya számára. Amennyiben kifizetőhely, úgy gondoskodik az ellátás megállapításáról, folyósításáról.

Abban az esetben, ha a munkáltató az ellátások folyósításáról nem gondoskodik, a biztosított kizárólag azért nem jut ellátáshoz mert foglalkoztatója kifizetőhely. *A munkabér fizetési kötelezettség elmaradásánál is mondhatni súlyosabb helyzet teremti*, ha a foglalkoztató az ellátásokat nem folyósítja a jogosultak részére, ugyanis e személyi kör munkát végezni nem tud (pl. betegség miatt keresőképtelen), egyetlen bevételi forrásuk az ellátás lenne. Különösen plasztikus a helyzet a várandós kismamák esetében, hiszen esetükben a gyermek születése esetén járó társadalombiztosítási ellátásokra való jogosultság megszerzése érdekében kiemelten fontos *a biztosítási jogviszony fennállása*, a szülésig pedig *a táppénz folyósítása*, más foglalkoztatónál történő elhelyezkedésükre pedig nincs reális kilátás.

Amennyiben az érintettek már hónapok óta nem kapnak ellátást, és amennyiben erre várni kell a kifizetőhely megszüntetésére irányuló eljárás végéig, úgy az már *olyan hosszú időtartam*, amely *a megélhetést közvetlenül veszélyezteti*. Továbbá a jogszabályi környezet alapján olyan különbség áll fenn a Tbj. szerinti biztosítottak között, amely nem alátámasztható. Ugyanis egy kis foglalkoztatónál (amely nem TB-kifizetőhely) nem fordulhat elő, hogy az ellátások folyósítására nem kerül sor, hiszen azt az állam „intézi”.

²³ Tb. felügyeleti tv. 9. § (3) bekezdés

²⁴ Tbj. 6. § (1) bekezdés a) pont, 7. §

²⁵ Tbj. 1. § (3) bekezdés

Ugyanakkor jelen esetben súlyos hátrány éri a biztosítottokat, azért mert foglalkoztatójuk TB-kifizetőhely, és az állam a társadalombiztosítási feladatait „kitelepítette” („outsourcing”) a foglalkoztatóra.

Továbbá aggályos, hogy míg a munkabérfizetés a foglalkoztató kötelezettsége és a munkabér finanszírozásának megoldása szintén a foglalkoztatót terheli, addig a társadalombiztosítási kifizetőhelyi feladatai esetében egy állami feladat átvállalásról beszélünk, és a társadalombiztosítási pénzügyi alapjai által finanszírozott ellátások kifizetését kell teljesítenie. Ha ezen összegeket az egészségbiztosítótól megkapta, és a biztosítottak részére nem teljesítette az ellátások kifizetését, úgy az büntetőjogi felelősségre vonást (is) maga után von. Ha kifizetőhelyi feladatainak akként nem tett eleget, hogy nem folyósított, de az erre általa megkapott összeget nem használta fel, úgy az szintén az egészségbiztosító és a foglalkoztató közötti elszámolási vita kell hogy legyen, és nem érintheti hátrányosan a biztosítottat.

5. Megoldási javaslat

A cél egyrészt az, hogy a társadalombiztosítási ellátások iránti igények esetén ne a biztosított legyen az elszenvedője a foglalkoztató fizetéseképtelenségének, vagy a mulasztásának, csalárd eljárásának, másrészt pedig elő kell segíteni, hogy még a kifizetőhely megszűnése előtti időszakban ellátásához hozzájusson a biztosított.

E cél megvalósításához elegendő csupán a Tb. felügyeleti tv. 9. §-ának kiegészítése [például (14a) bekezdéssel], amely tartalmazná, hogy abban az esetben, ha a kifizetőhely létrehozása és fenntartása kötelező, azonban a kormányhivatal hivatalból vagy bejelentés alapján indított vizsgálata 8 napon belül megállapítja, hogy a kifizetőhely törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott társadalombiztosítási és egyéb feladatait nem látta el a vizsgálat kezdetét megelőző 30 napban, a kifizetőhelyet határozattal haladéktalanul megszünteti és a kifizetőhelyi feladatok átvételével egyidőben gondoskodik a biztosítottak részére járó, de a kifizetőhely által nem folyósított pénzbeli egészségbiztosítási ellátások és a baleseti táppénz biztosítottak részére történő kifizetése iránt.

Végezetül elgondolkodtató, hogy a biztosítottak milyen kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek anélkül, hogy tudnák, hova lehet fordulni a problémával. A jogszabály módosítása legalább világossá tenné, hogy panasszal lehet élni a mulasztó kifizetőhelyek ellen a kormányhivatal felé, hiszen az ellátások visszamenőleges folyósítására nincs jogszabályi hivatkozási alap, a Kincstár és a kormányhivatalok jelen pillanatban nem tudnak jogszabály alapján eljárni ilyen esetekben, és a módosítás által felszámolható lenne, hogy tájékoztatókban, vagy ad hoc utasítások szerint járjanak el az érintett szervek.